

Megjelenik
hétenként egyszer, vasárnap.

Szerkesztőség:
B-Gyulán, a polgári iskola épületében.

Kiadó hivatal:
Gyulán Dobay János könyvnyomdája és Winkle Gábor könyvkereskedése.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhöz Gyulára czimzendők, és legfeljebb minden péntek estéig beküldendők.

BÉKÉS.

TÁRSADALMI ÉS ISMERETTERJESZTŐ HETILAP,

TÖBB BÉKÉSMEGYEI NYILVÁNOS EGYLET HIVATALOS KOZLÖNYE.

Előfizetési feltételek:

Egész évre helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve 5 frt — kr.
Háromnegyed évre 3 " 75 "
Félévre 2 " 50 "
Évnegyedre 1 " 25 "
Egyes szám ára 10 kr.

Hirdetési díjak:

Egy hasábos petitsor 5 kr.
Kétszori közlésnél 4 " "
Háromszori közlésnél 3 " "
Többszori hirdetéseknel engedély adatok. Bélyegilleték 30 kr.
A nyílt-tér sora 10 kr.

Hirdetések felvetetnek: B-Gyulán Dobay János könyvnyomdájában és Winkle Gábor könyvárusnál. — B-Csabán a nyomdában. — Budapesten Haasenstein és Vogler, — Braun Ede (József-tér, 10. sz. I. emelet.) — Bécsben Naftles J. hirdetési irodájában. — Elfogadtnak hirdetések vidékről levélbeni megrendelés által a „Békés” kiadó hivatalához” czimezve is.

Előfizetési felhívás

BÉKÉS

1875-dik évi 4-dik évfolyamára.

Előfizetési ár szeptemb. — deczemberre
1 frt 25 kr.

Az előfizetéseket kérjük postai utalvánnyal beküldeni; helyben előfizethetni Winkle Gábor könyvárusnál.

A „BÉKÉS” kiadó hivatala.

Csorvás szept. 30-án, 1875.

Csabán egy életrevaló ügy nyert felkarolást, gyümölcsészterünknek sajnálatosan elhanyagolt ügye. Mire ugyanis a lap jelenlegi száma az olvasó kezébe kerül, akkorra Csabán, a „Fiume” vendéglő nagytérképében megnyílik egy szép-esendően rendezett gyümölcskiállítás, mely 4-én birálattal fog bezárni. Célja: a Csabán és környékén termelt gyümölcsfajokat megismerni, neveiket tudományosan meghatározni, s így utat egyengetni ahoz, hogy azon fajok, melyek a vidék talajában legjobban diszlenek, legbővebben termenek, kiválasztassanak, s tenyésztésük általánosításával lendület adassék a vidéki gyümölcs-iparnak — Gyakorlati gondolat! A mint Keckemétnek meg van az ő pogácsa-almája és kajszibarackja, Nagy-Kő-

rösnek az ő megygye, melyek mint kivívíteli ezikket ezeket jövédelmének, — úgy megvan minden talajnak az ő egy, vagy több sajátos faja, melyeket ha fölfeleznék, a jólét forrásaivá válhatnak a vidék népe számára. Ez iránt most minden felé megindult a hasznos mozgalom; ha zánk minden vidékén rendeznek gyümölcskiállításokat, vagy kóstolókat, melyek zajtalanul, de szép eredménnyel közelednek a kitűzött cél felé. Ideje, hogy ezen mozgalom hullámai minket is érintsenek, kiknél a kertipar mindaddig meglehetősen mostoha gyermekként tengődik. Szép volna, ha Csaba példáját megyénk többi községei is követnék, különösen Gyula, a megyei gyümölcstenyésztéslegjelentékenyebb fészke. Nem rég volt a lapokban olvasható, hogy Keckemétről az idén már eddig hány ezer mázsza gyümölcsöt szállítottak bel-, de különösen külföldre? mily érdekes volna tudni legalább hozzávetőleg, hogy Gyula is hány ezer mázsát, vagy vékát és minő fajokat boesított forgalomba? Az ily hangosan beszélő példák a legjobb buzdítók volnának arra nézve, hogy napjaink a kertipart mindenütt élénkebben karolja fel. — Elkészve a dolog még nincs Budapesten október 14 — 17-én lesz a kertipar-termények országos kiállítása Nagyváradon minden vasárnap tartanak agyvevett gyümölcskóstolót, minden nagy szabású előkészület nélkül. A jó ügyhöz nem kell huncbug, sallangos bevezetés, a magyar embernek minden vállalatát ez szokta szalmatűz füstjébe fojtani. Három négy ügybarát, a minő minden községben akad, összeheszed; helyiséget keresnek; a termelőket szóval vagy levelező lappal felhívják, hogy a jövő vasárnap, vagy bármikor ter-

menyeikből mutatót küldjenek; a közönséget magán vagy hírlapi uton figyelmessé teszik s kész van a kóstoló, mely kezdetben ugyan szerény arányú, de az életrevalóság csiráját magában hordja, s ez csakhamar kipattan, fejlődik és üdvös gyümölcsöt terem; mert nem mesterséges zaj, nem valamely külső tekintélynek nimbusa, hanem jól átértzett nemes érdek a mozgalom rugója. Ha az idén elmulasztjuk, ki tudja, mikor fordul elő ismét ily kedvező alkalom, melylyel majdnem valamennyi fánkunk terményét belé vonhatjuk birálatunk, összehasonlításunk és osztályozásunk körébe. Pedig ez idő rohamosan halad s minden mulasztás, melyet nemzetgazdászatunk bármely tényezője körül elkövetünk, érzékenyen megbeszolja magát jólétünknek a fokozódó igényekkel szemben való folytonos esőkkenésével. Nem a politizálás fogja nemzeti létünk jövőjét megszüldíteni, hanem a társadalmi erények, a tevékenység szelleme, az okszerű gazdálkodás, melyeket hiányaink és szükségjeink felismerése, s a gyakorlati élet minden terén való üdvös eszmesurlódás és érintkezések fognak sajátunkká tenni.

Tartsunk tehát még októberhő folytán minden községben gyümölcskiállításokat, határozzuk meg a nagyobb sikerrel tenyésző nemesebb fajokat, s ezzel oly adatoknak jutunk birtokába, melyek sokáig bő anyagot szolgáltatnak kezünkbe az okszerű gyümölcsészet ügyének sikeres megindításához és czelszerű előmozdításához. U—i.

olyan semmit mondó beszédekkel füzerezett közgyűlést, mint amilyen ez is volt, nem csodálnánk ha mindjárt azok taborához szögödnék, akik a megyei rendszert tüzzel-vassal szeretnék a földszinéről kiirtani; — és ha egy megye bizottsági tagjai csak olyan lelkiütellet fogják fel magasztos hivatásukat, és úgy adnak kifejezést meggyőződésük, és legszentebb erkölcsi köteletségüknek, mely oda állítja őket ért állani, vizgálni ezek érdekei fölött, védni jogaikat, orvosolni panaszait, könynyitni terheit, és mindezeket csak oly czifra szavak, és körmönfont szónoklatok vaktöltéseivel védenék, rettetes „nemtoródóm”-féle arczokkal, a helyett hogy az elharapodó nyavalyának elejét venni sietnének, ha kell csontig égetve és kivágya a fekélyes sebet: akkor bizony ne csodálkozzunk azon, ha azok kik a dolog mélyére is tudnak tekinteni, nem vehetik másnak az ilyen jeleneteket, mint egy szomorúan nevetséges tragi-comediának, melyben a megye urai játszák a komédiát, s melyben az istenadta „miseria plebs contribuens”-nek jut a tragica szerep.

Vonatkozik pedig mindez — a lefolyt megyegyűlésnek, a jövő évi költségvetés tárgyalásakor tanusított magatartására.

Arról volt szó, hogy tárgyalják a megye költségvetését, mely jövő évre a fedezet leszámításával 80142 frt 55 kr. szükségletet tesz. Es ily roppant összegnél „a mai szomorú viszonyok közt, midőn még ócska ruháinkat sem cserélhetjük fel újakkal, — mint egy elsőrendű megyei kapacitás és pártvezér mondá — nem jutott eszébe senkinek, hogy legkönnyebben lehetne e kiadásokat apasztani, s legtermészetesebben lehetne tetemes törlesek tenni, ha a megye megszüntetne egy pár olyan hivatali állást melyekre épen semmi szükség nincs.

De persze, hogy orosszuk el semmi nélkül e jó urakat, kikre mindig bizton számíthatunk, s kik inkább egy gaszalát sem mozdítanak odább, csakhogy véletlenül elébünk ne tegyék azt valahogy?!

Pedig jól tudhatják azt uraim, hogyha bár törülnek a költségvetésből az egész „irodai szükséglet”, papiros és tüzfával együtt, még sem rugna fel annyira, mintha csak például a gyulai szolgabíroságot megszüntették. — Bizony nagy igazán mondta Pollner ur, hogy „nem önkormányza-

A megyebizottsági közgyűlés.

1875. szeptember 27-én.

Ha valaki figyelemmel kísérrné megyei közgazgatási állapotainkat, s végig hallgatna egy-egy

TÁRCA.

BORDALOK.

I.

Bort barátim, bort én-kem szaporán!
Minek is van a világon szép lány?!
Belém ütött a szerelem menyköve:
Bort ide hadd, e lángot hadd önts: le!

Átkozott bort! szívem egyre jobban ég,
Mint nagy tüze olajat ha önt-nék,
Szívem lángol, bor sem enyhít már azon,
S a bort mégis egyre jobban szomjazom.

Bort ide, bort! hadd égjen hát e kebel,
Mig leánykám jégkeble nem olvad fel,
Vagy míg szívem villámmá nem válik át,
Hadd gyuljon meg tőle aztán a világ!

II.

Aranyesőt játszik a bor gyöngye,....
Föl barátim a poharunk töltve,
Csengjen össze gyöngyöt-vevő kebele,
S dalunk véle hadd szövődjék egybe!

Patakokban folyjon itt az ó-bor,
Melytől szívem, eszem már is kóbor,
Hej nem is a bor zavarta meg tán?...
Hej a barna, hej a csalfa kis lány!

Hő szerelmünk hogyha semmivé lett,
Üres hordó ez a földi élet;
Töltsük meg hát új érzettel, rajta!
Éljünk újra, kancsónk lesz a dajka!

Föl barátim! éljen az új élet,
Bor mossa el a régi emléket,
S új éltünkre gyöngyöt a bor hintsen....
Igyatok hát áldjon meg az Isten!

III.

Osztanak már fölöttem a follegek,
Látom ismét derülni a kék eget,
Borba fojtám a fekete bánatot,
S égő szívem új életre virradott.

Szóljon a dal új életem hajnalán:
Adj egy csókot, csattanósát barna lány;
A reggelhez harmat is kell: köny helyett
Bor gyöngyözze be hát ez új életet!

Borban, csókban ha dussá tesz végzetem,
Sajkám vígan röpül át az életen,
S ha meghalok, az lesz írva fejfámon:
Legboldogabb én voltam a világon.

G. P.

Levelek Katinkához.

IV.

Kedves Katinkám!
Tudom, hogy szeretsz olvasni. Nagyon meg-
lepett, midőn a multkori együttlétünk alkalmával
az „ember tragédiája”-ból idéztél. A nyolczadik
szinből idéztél Kepler nevének Borbálának ama
szavait: „nem áldozék-e én is eleget
Miattad? én nemes háznak leánya,
Midőn kétséges rangodhoz csatoltam
Jövőmet, és nem általam jutál-e
Jobb társaságba? Hálátlan, tagadd el.

Jó éjt — reggelre ne feledd a pénzt.”
Mondád, hogy a mai nők közt, sok ily Bor-
bála van, kik a tudományba merült térjeiket be-
tegnék tartják, de a pénzből fényeslegnek sat.

Csak azt akarom mondani, hogy olvasmá-
nyod nagyon meglepett. És méltán. Hiszen a nők
olvasmányát rendszeren csak regények, és pedig
francia regények képezik. Nem mondhatom, hogy

hölgyeink „válogatás” nélkül olvasnak, mert na-
gyon is össze választják az „érdekfeszítő” s több
ilyen jelzővel hathatósan ajánlott francia regé-
nyeket. Természetesen az ilyen művek nem a
szív képzésére, nem az irodalmi műérzés fejlesz-
tésére, hanem csakis az idegek felingerlésére van-
nak számíva, s a helyett hogy a lelket nemesbi-
tenék, azt megemlékezik. Sok hölgy olvasó asz-
tala terítve van a divatlapok könyv illetményeivel
s azok mind idegen termékek, legtöbnyire fran-
ciaiak. Eötvös, Kemény, Jósika, sőt újabban már
Jókai is számíttva vannak hölgyeink asztaláról s
helyeiket Kock, Gaborian, Montepin, Ponson du
Terrail, Feydeau stb. foglalták el. Hát ti üstökös-
csillagai a költészet egének, Vörösmarty, Petőfi,
Tompai, Arany, ti szellemóriások, kik büszkesé-
gei vagytok a világirodalomnak, hova tüntetek?
Áldozatkész kiadók gyémánt kiadásban, bárszony
külsőben nyújtják szellemkincseiteket a puha ka-
csóknak, s ne sérte meg lelketeket, ha egy-két
hölgy-asztalon az aranyvágás miatt diszelegtek.
Tetszős csak az lehet ma, a mi csillog, ragyog!

Keserű lélekkel esik kimondanom kedvesem
hogy a nők valamint a nemzeti viselethez, szo-
kásokhoz, úgy a nemzeti irodalomhoz, is hűtele-
nek lettek. „Nyelvben él a nemzet” nagy igazság
rejlik e szavakban, a nyelv pedig az irodalom
ban, tegyük hozzá ezt is.

Azt mondhatja valaki ellenvetésül, hogy ő
pártolja az irodalmat, mert lapokat járát. Termé-
szetesen divatlapokat! A hány szépirodalmi közlö-
nyünk csak volt és van, mind kénytelen hódolni
az előfizetők izlésének. Divatképeket, műmellék-
tet, könyvilletményeket kell adnia, hogy megél-
hessen, mert tisztán irodalmi közlőny úgy jár,
mint az Arany János „Koszorúja.” — A mi a biz-
tosító társaságoknál az élet biztosítás, az a szép-

irodalmi lapoknál a divatész. Mentő csolnak! —
Már pedig engedjen meg a tisztelt hölgyvilág, ha
azt mondom, hogy bármennyire erőltessük is a
divatot az irodalommal egy kalap alá venni, leg-
fellegb csak chignon lehet egyik a másik felett.
Izlés dolga, mint a chignon melynek természet-el-
lenességről mindenki meg van győződve, de azért
viseli, mert — divat!

Hát azokról a hirdetésekrol mit mondjak,
melyeket e női közönség egy része érdeklél szo-
kott olvasni. A „Ravissant” a Rix Vilma hirdetése,
a sok szépítő szer, haj festő, fog plombrizó, a
„titkos betegségek” ökölnyi betűkkel, Laurentius
tanár s több ilyen rég ismert hirdetések minden
központi és vidéki lapokban helyet foglalnak már.

Tudom, hogy épen semmit nem ártoak a
nyomdatulajdonos s lapkiadó uraknak, ha ezen
hirdetéseket határozottan elítélem, mint a melyek
az ifju lélek szeméremtettségét s ártatlanságát mé-
lyen sértik. — Olvassa el csak valaki Dr. Hand-
ler, Wein stb. hirdetéseit, aligha igazat nem fog
adni állításomnak. — Szabad a vásár! ez igaz,
de nem következik abból, hogy valaki szemérem-
sértőleg hirdesse üzletét.

A politikai lapokat tudom, hogy nők nem
olvassák. Kár is volna azt tenniük. — Így aztán
egyedüli olvasmányok a divatlapok mellett a fran-
cia regényirodalom, — és csak igen kevesen
vannak, kik eljutnak oda, hogy az „ember tra-
goédiája”-t élvezettel olvassák. Örömmel tapasz-
taltam kedvesem, hogy te azon kevesek közül
való vagy, kik nemzeti irodalmunk egyes kincseit
becsülni, szeretni tudják s az érzék ingerlő fran-
cia regényeknek felibe helyezik, ezért üdvözöl a
távolból

Gáthalmi.

Mai számunkhoz van mellékelve Grossmann J. budapesti gyáros kézi-cséplőgépeinek árjegyzéke.

tnk, hanem papiros kormányzatunk van, és a népen a teher, — csakhogy valaki azt mondhatná rá, hogy hát hiszen mért nem könnyít ezen az árva népen például Pollner ur is a többi közt, lemondván arról az egy pár száz forint nyugdíjról, melyre ugyem szorult rá, s melyet bizonyára még soká fogna élvezni, mint az egykori Bach-rendszer egyik lelkes apostola, akkori „érdemeit.”

Méltóztassék elhinni, sokkal többet használta ezzel ennek a szegény népek, melyet olyan nagyon szeretni látszik, mint valamennyi eddig elmondott és ezután elmondandó beszédeivel. — Bocsnát e kitérésért, de nem tehetek róla, ha olyan átkozott mal'-aprospra jött.

E költségvetési előirányzatot különben a sok hiába való szaporítással — az utolsó tételig megszüavata a „tekintetes vármegye.”

A gyűlés kevésbé fontosabb többi tárgyai voltak:

1. A virilitást az évre kiigazított névjegyzéke, melyet az igazoló bizottság előterjesztése szerint, észrevétel nélkül elfogadott és hitelesített a közgyűlés. Elrendeltetett, hogy az összes bizottsági tagok névjegyzéke kinyomattassék, s a társörvényhatóságokkal közöltessék. A meghívók ezenül közvetlenül postán küldessenek a biz. tagoknak. Az igazoló bizottság tagjainak újra választása a jövő közgyűlésre tüzetett ki, tekintettel arra, hogy a választásoknál legalább annyi gyulai tag választassék, hogy a bizottság határozathozatalra képes legyen, miután a vidékiek a gyűlésekben ritkán szoktak résztvenni.

2.) Kondoros- Csákó és Kiskondoros puszták önálló községgé alakítását, a belügyminiszeri rendelet daczára a megye közönsége most nem érzi magát kötelezettnek eszközölni, — s ragaszkodván eddigi álláspontjához, a rendeletet továbbra is sérelmes és nem eléggé indokoltnak találja; — egyébként nem áll annak ellent, ha a szolgabíró a törvényben körülírt kötelezettségének, a rendelet végrehajtásával eleget tesz, — jegyzőkönyvileg kifejezve azonban a megye e tárgyban nehézségeit, nyugodtan elvárva a törvényhozás jövő intézkedésétől e tárgyban a jogorvoslást.

3.) Az élővíz csatorna ügyében — bár a jegyzőkönyv Arad megye és ennek érdeklőjei között már rég felvetett, — ezuttal érdemleges tárgyalást folytatni nem lehetett, miután a jegyzőkönyv és az arra tett észrevételek Arad megye alispánjától többszörös megkeresés daczára sem érkezett meg; — egyébiránt nevezett alispáni hivatal átiratilag megkeresett határozatot hogy a megye kívánalmának a jövő közgyűlésig mulhatatlanul megfeleljen.

4.) A honvédelmi ministerium leirata, a lóállítás, illetőleg osztályozás tárgyában, minthogy ez ügyben már az előintézkedések megtették — egyszerűen tudomásul vétettek.

5.) Ocsőd községnek a Körös folyónál hidépítésére vonatkozó kérvényére, tekintettel arra, miszerint az építés tervezete egy a ministerium, mint a kir. mérnökség által már jóváhagyva, s kívánat szerint módosítva volt, nem forogván fenn továbbra semmi alapos nehézség — a kérvény elfogadott, s az építésre az engedély megadatott.

6.) Hoffer Ignác és érdektársainak felfolyamodása M.-Berény községének a községi italmérségi jog haszonbérleti szerződésére és árverésére hozott határozata ellen — elvetett, mivel a megkötött szerződés a községre előnyösnek, s a felfolyamodás törvénybe ütköző alaki hiányt feltüntetőnek találtatott.

Ennyiből állt a közgyűlés, melyen a főispán távollétében — Jancsovicz Pál alispán úr elnökölt a csekély számmal megjelent megyebiz. tagok fölött, kiknek nagy része be sem várta, míg a gyűlésnek délután 1/2 2 órákor vége lett. Egyébiránt ha a legfontosabb tárgynál, oly szomorúan kismérvű érdeklődés és laza, minden komolyabb igéni törekvés hiányát tükröző tárgyalás menetet volt csak alkalmunk végig nézni, ezért kár volt ugyan még eddig is tölteni az időt. Miskey.

A földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszter 19.744. sz. alatt kelt körrendelete valamennyi törvényhatóságához.

Jövő 1876. év január 1-től kezdve a közforgalomban kizárólag a méterrendszer szerinti mértékek és súlyok használhatók.

Ideje ennél fogva, hogy az új mértékűgy iránti érdeklődés a közönség részéről minél általánosabb és minél behatóbb legyen.

A méterrendszer kötelező behozatala véget fog vetni a mértékűgy tekintetében hazánkban mindaddig uralkodó bizonytalanságnak könnyíteni fogja nagy mérvben a forgalmi élet mindennapi számításait s így egyrészt a teljes bizonyosságot nyújtva, másrészt a lehető legegyszerűbb kezeléssel folytán túl nem bescsülhető időkimérlést eredményezve, bizonyára lendíteni fog a gazdasági tevékenység minden ágán.

Ehez járul még, hogy az európai continens valamennyi nagyobb államában elfogadotván a méterrendszer, a nemzetközi forgalom érintkezéseit is fejlesztési fogja, biztosítva egyaránt a nemzetközi mértékek és súlyok egy azonos, valamint helyes voltát.

Ezen szempontoknál fogva a kormány legkiválóbb gondoljai közé sorozta: jó eleve megtenni mindazon intézkedéseket, melyek az 1874. évi, a métermérték behozataláról szóló VIII. törv. cikk sikeres keresztülvitele czéljából szükségesek, s az e részben legsürgősebbeknek ismert előmunkálatok nagyjában befejezetteknek mondhatók.

Kétszázal több mértékűhitelesítési hivatal állítatott fel eddiglen az ország törvényhatóságai által és működését részint már megkezdette, részint legközelebb megkezdendő.

Idejekorán fel lettek szólítva hazánk gyárosai és iparosai, hogy a törvényes köteleknek megfelelő mértékek- és súlyoknak a közforgalomban szükségleteihez képest kellő mennyiségben leendő előállítását iránt gondoskodjanak.

Facultatív használata a méterrendszer szerinti súlyoknak és mértékeknek már folyó évi júliushó 1-je óta lett megengedve.

Ideje immár az új mértékrendszer gyakorlati meghonosításához látni.

E részben felteve kívánatos, sőt az országos ügy hovatibb elmozdítása végett mulhatatlanul szükséges, hogy hazánk hazafias és értelmes polgárai vállalva közreműködjenek, nehogy a népesség tájékozatlanság következtében megkárosuljon.

Nem kétfelm, hogy az ügy fontosságát s a teendők elodáztatlan voltát méltányolva, az új mértékűgynek meghonosítását és népszerűsítését támogatni fogja mindenki, kinek az ország haladása a közjólét emelése a szívében fekszik.

Ezért óhajtható, hogy a méterrendszert a legnépszerűbb módon ismertető „műnivalók,“ valamint az új mértékeket és súlyokat ábrázoló „színes táblázatok“ minél inkább terjesztessenek.

Nem kétfelm továbbá, hogy a törvény rendelkezésének megfelelő fog pontosan és lelkiismeretesen minden hazafias honpolgár, és hogy miután jövő év január 1-től kezdve a közforgalomban csak hitelesített mértékek és súlyok használhatók, gondoskodni fog jó eleve mindenki a törvényes mértékek és súlyok megszerzése iránt.

Elkerülhetlenül szükséges pedig, hogy az állami központi mértékűhitelesítő m. kir. bizottság felügyelete alatt kiadott átszámítási táblázatok megfelelő példány minden helyen, hol adás-cvesséi ügyletek rendszerint kötetnek, mindenki által könnyen hozzáférhető helyen kinyomtatva legyenek.

Az új mértékűgy köteles behozataláig immár igen kevés idő van még hátra, és annál inkább elváróm, hogy a törvényhatóságok a szükséges előintézkedéseket hazafias készséggel s a legnagyobb erélyvel megteendik.

Felhívom ezek után a törvényhatóságokat, hogy mindezeket tegye közzé, figyelemre a közönséget az átszámítási táblázatoknak idejekorán való megszerzésére s az új mértékrendszernek gyakorlati, általános és teljes meghonosítását mozgátsa elő minden kitelhető erővel.

Az új méterrendszerre való átmenet, mely a gazdasági és forgalmi élet alaptevényeit érinti, annál könnyebben lesz eszközölhető és annál kevesebb megrázkódtatásokat fog szülni, minél inkább hozzákészül a népség minden osztálya, idejekorán megküzdve az átmenet nehézségeivel, nehogy utóbb a kényszer szigora által a törvény megtartására szoríttassék.

Végül megjegyzem, hogy az új mértékűgy szerinti ismertető munkálatok, valamint az átszámítási táblázatok az ország minden nevezetesebb papirkereskedésében kaphatók.

Budapest, 1875. szept. 11-én.

Báró Simonffy Lajos s. k.

Gyula városa építkezési rendszabályai.

VII-dik. Fejezet.

Az építkezés részleteiről.

47. §. Alap-falazathoz csak jól kiégetett téglá, vagy kő és rendszeres kötanyag (mész és homokmalter) használható.

Külső veres részekben hol eddigelé egészen vályog vagy verfalas házak építettek, oda kell hatni, hogy — amennyiben lehet, — árvis színig jövőben szikrá anyagból építsenek.

48. §. Egy már meglevő régibb ház falához épített alapfalnak legalább is 6" (15. cent.) mélyebbre kell lenni, mint a régi házé, kivételével azon esetnek, ha a régi ház pinczével bír.

49. §. Az alapnak 6" (15. cent.) vastagabbnak kell lenni, mint a felette levő falazatnak. Azon esetben, ha az épület pinczével és donga boltozattal látatik el, a boltozatnak legalább is a nyílás nagyságának 1/6 rész iv magassággal 6" (0. 15. cent.) zárkó, és az oldal falának a nyílás 1/6 rész vastagsággal kell birnia, a boltozat maga a támpok felé kellő módon erősítendő, vagy bolt övekkel (gurten) látandó el. Cseh boltozatnál (hömise plazsel) az iv magassággal 1/10-re lehet szállítani.

Az eddigelé némely helyütt, vagy egyáltalában fáváli fedése a pinczéknek meg nem engedetik.

50. §. Földszinti vagy emeletben előforduló boltozatoknál a boltozat iv magassága a nyílás 1/5-öd, a támpfalnak (Widerlage) pedig 1/4-ed — 1/5-ével kell birni.

Bolt öveknél, melyek zár vastagsága legalább 1" (0. 0 30 mt) sámfalnak az ivnyílás 1/4-

dével kell birnia, vagy a rendes falnál 3" (0. 0. 75. mt.) el erősebbnek kell lennie.

I alakú vashordányok (treger) közé fektetett boltozatokra nézve az iv magassága a hordányok egymásközi távolsága 1/10-énél kisebb nem lehet.

51. §. Földszintes házak főfalainak legalább is 18" (0. 45 mt.) vastagnak kell lenni. — közép falak 6" (0. 15. mt.)-esek is lehetnek; — ha azonban a szobák 3" (6 mt)-nél mélyebbek, a falak vastagsága 2" (0. 60 mt)-ben állapittatik meg.

Emeletes épületekre nézve ugyanazon mértékek alkalmazandók a legfelső emeletben.

52. §. Az épületek magasságára nézve megállapittatik, hogy a belvárosban a kitűzött járda magasságtól a tetőzetig földszintes épületeknek legalább is 16' (5 mt)-nek kell lenni, a réá épített emeletnek legkisebb magasság 14' (4. 6 mt.).

Külvárosban építményeknél az utca felüli magasság 14' (3. 6 mt)-nél alacsonyabb nem lehet.

53. §. Lakhelyiségek legkisebb magassága a belvárosban 11' (3. 6 mt.), külvárosban 10' (3. 5 mt.).

Ajtó a belvárosban 7' (2. 3 mt.) 3" (0. 1 mt.) széles.

Ablakok az utcái vonalban legalább is 5' (1. 7 mt)-al a járdán felül legyenek, és a belvárosban 6' (2. mt.) magas, 3' (1. mt.) széles, — külvárosban 5' (1. 7 mt.) magas, 2'—9" (0. 88 mt.) szélesek legyenek.

Ezen méretektől eltérés csak is szépsézet szempontról engedhető meg, és az engedélyezett terven kitéendő.

Levelezés.

Szarvas 1875. szeptember 30.

Főiskolánk két nevezetes mozzanatát ismeretemet meg e lapok t. olvasóival. — Az egyik a népszerűségi arány, mely mióta az iskola főnáll, még egy évben sem volt oly kedvező, mint most. Az e tekintetben való fokozatos haladásról az évenként közreboacsáttatni szokott iskolai értesítők tanuskodnak, de még azok között is, melyek azon évekről szólnak, a midőn még az ugynevezett „előkészítő osztály“ is a főiskolához tartozott, — nem mutat fel egy is oly tekintélyes számot, mint a minő az 1874-iki tanévről szóló értesítőben leendő följegyezve. A beírt tanulók száma megközelíti az ötözfélészetet. A tanterem már alig volna képesek több tanulót befogadni, mert vannak osztályok, a hol a tanulók száma a 70-et részben megközelíti, részben pedig meghaladja a 80 hoz közeleg. — A népesség e kedvező aránya igen jó jel s szép fényt derít nemcsak a tanári karra, hanem magának az intézetnek morális életére is. — Valószínű, hogy főiskolánk ez idő szerint a honi ev. főiskolák között, tekintve a népességet, első helyen áll.

A másik, a mit szinte örömmel jegyzünk fel, a főiskolai tornacsarnok felállítását. Főiskolánk azon elvből indulva ki: „mens sana in corpore sano,“ már régen óhajtozott egy tornacsarnok után, melyben a tanulók testi rugékonyságukat s ügyességüket ne csak megtartsák, hanem mindig tovább és tovább fejlesszék. — Voltak ugyan eddig is már egyes tornagyakorlatok, de csak a szabadban s csak a nyári hónapok alatt most azonban a régi óhaj valóult, az igei testő lön, mert van már törvszerűen berendezett tornacsarnokunk, hol a testgyakorlatok a téli hónapokon át is megszakítás nélkül tartatik fognak. — A főiskolai tanács határozata folytán az elnökség által t. Gotescha József okleveles tornatanár ur hivatott meg főiskolánkba rendes tornatanárnak, ki is az iskola álltal bérbe vett helyiségnek tornacsarnokul való berendezése — s a torna eszközök alkalmas felszerelésben fáradságot nem ósmerő buzgósággal jött el. A tornaszak kidolgozott terv szerint fokozatosan fog menni, kezdve a legegyszerűbb testmozgatókon s tagjáratáson egészen a különféle vivgyakorlatokig. — Hogy azonban az egész testgyakorlat minél biztosabban haladhasson s minél szebb sikert mutasson, a torna tanár a felgyunna-súra minden osztályából néhányat még külön órákban is oktat s előlegesen begyakorol, kik „szakaszvezetők“nek nevezetnek s kik aztán a kezökre bizott csapatok felett ügyelnek, egyes gyakorlatokban a vett utasítás szerint útmutatást adnak, szóval, a kik a tanárnak az oktatásban segédkezet nyújtanak. — A gyakorlatok osztályok szerint a kiszabott órákban már megkezdettek.

E tornacsarnok főleg a főiskola ifjúságának, de azonkívül a t. Dancs Béla jegyző ur elnöklete alatt megalakult tornaegyletnek, nem különben a helybeli nőnövendékek is tornahelyiségeül szolgál. Azok kik a testgyakorlásban részt vesznek, a főiskolai tanulókat kivéve, a tandíjon kívül bizonyos csekély összeget tornaszert pénzül fognak fizetni. A tanulók közt néhányan, ugyszinte a tornaegylet némely tagjai a vivásban is már oktatást nyerne.

Minderről azonban időközönként, ha megengedi tek. szerkesztő ur, egyetnást részletesebben

is bátorkodom majd közleni.* — Most pedig csak azt kívánjuk, vajha ez intézmény minél sikeresebb eredményt mutatna fel s a testgyakorlat által a testnek rugékonysága s ügyessége, evvel pedig a tudományokban párhuzamosan a lélek ébersége s fogékonysága is fejlesztetnek s minél nagyobb tökélyre emeltetnek. A—Z.

Orosháza szeptember 30.

Tekintetes szerkesztő ur! Engedje meg, hogy becses lapjának hasábjain megynék egyik tekintélyes helyiségének s a világ legnagyobb falujának viszonyait olvasóival némileg megismertessem. Megyénk minden számításba jöhető helyisége igyekszik viszonyait s önmagát becses lapja útján a megye közönségével megismertetni s remélem, nem lesz érdektelen, ha orosházi dolgokról írok egy keveset.

Azt hiszem, minden helyiséget társadalmi viszonyairól itélünk s kedveljük meg, vagy mondjuk unalmasnak. Ezért én is társadalmi viszonyainkról fogok elsöben is néhány sort írni.

Falunk a nyári hőség, s a fürdői idény daczára is elég élénk volt. A szünidőkre hazatért ifjúság gondoskodott arról, hogy szépeink az unalmas nyár alatt se unatkozzanak. Hon létük alatt két műkedvelői színi előadást rendeztek szépeink közreműködésével, mely előadás sikeréről, — mert valóban mindkét előadás fényesen sikerült s különösen a közreműködő hölgyek arattak sok — megérdemelt tapost s bukétokat szabatos játékok s kifogástalan szavalatukkal — talán már értesítve is volt a tisztelt olvasó közönség. Ezért nem is untatom a t. olvasókat azzal, hogy ez előadásokról beszéljek sokat; csak azt jegyzem meg meg, hogy nem az udvariasság, hanem az érdem méltánylása okozta azon éiragadtatást, mely a hölgyek kitünő játékát követé. Azt szükségtelen megemlítenem, hogy előadás után reggeli 4 óráig tartott táncvigalomban a legkedélyesebb öröm mulatott.

Azt hiszik tisztelt olvasóim, hogy ezen előadásokat az orosházi n. é. közönség egyhangú üdvözléssel fogadta? A fiatalág is ezen reményben volt kifeledve a számításból, hogy még mindig falu vagyunk. Az első előadás ellen nem igen halatszott ellenszenv; de már a második ellen kitört az. Igaz hogy csak kevesek részéről, s nem is annyira az előadás, mint a czél ellen. — De hát hiába! ha ezek a kevesek itt Orosházán a „nagy urak.“ De ne bolygassuk ezt. Most már nem rendben van minden; s a nagy közönség e második előadást még szívélyesebben üdvözölte, mint az első; s azt hiszem óhajta is és óhajtható is: hogy ez csak kezdet legyen s folytatása következék. —y.

Endröd szeptember 21. 1875.

Hosszas vajulás után az általános ipartársulat megalakult nálunk. Nyilvános elismerést érdemelnek e tekintetben a volt szabó-szűcs czéh tagjai különösen Csuvár István és Venczák Mátyas szabó iparosok, kik sem időt, sem fáradságot, sem áldozatot nem kimélték ezen községünk nézve nagy horderejű társulat előmunkálatainak tervezetében és szervezésében valamint egyes tagok kapacitációjában. A társulat jelenlegi elnöke Jánosik István kovács iparosban oly derék, értelmes és munkás egyént tisztelt meg a társulat bizalma, ugyszintén a társ. alelnök Csuvár Istvánban is, kiktől a legszebb remények valóvá érvényesítését önáltatás nélkül remélheti a társulat. Világos a czél, kezünk ügyében az eszközök, ki élni nem tud, nem akar: annak halmia kell! Ha nem ismerjük a viszonyokat, az embereket, az iparügy-nk kérdéseit jelen szükségleteit, reményeit; ha a társulas előnyét megvetve, csak saját szeretett ömünknek élünk, akkor... köztisztelőre nem számíthatunk. Az ipar fejlesztése, az iparosok művelődése által részben mi is a magyar nemzet fejlődéséhez eszközölhetjük.

Eljen a tisztos ipar! ...

Balla Mátyas, tár. titkár.

TANÜGY.

Gyulán a Mózes vall. egyházközség 4 osztályú elemi fiiskolájában szept. 28-án tartatott meg a közbizsga. A felmutatott eredmény teljesen kielégítő a jelen volt szüleket és előjárókat. Különösen kitünt a növendékek jártassága a magyar nyelven; szó és mondattani fejtogetéseik, meghatározásaik értelmes vezetőről tanuskodtak. Ugyanezt állíthatjuk kisebb nagyobb mértékben a többi tárgyakra vonatkozólag is, melyek közül különösen a számtant kell még fölemlítenünk. A növendékek létszáma 30, kik közül 1. oszt: 8; 2. oszt: 7; 3. oszt: 10; 4. oszt: 5. A négy osztályhoz — mely két teremben volt elhelyezve — 2 tanerő volt alkalmazva. A tanszobák minden igénynek

*) Sorait szivesen fogadjuk.

Szerk.

megfelelnek, de a bútorzás és felszerelés hiányos. Ösmerve az illető egyház tagjainak a tanügyre irányuló áldozatkésztségét, s iskolaszékének ügybuzgalmát: ezen utóbbi körülmény felett valóban csodálkozunk kell. Még csak egyet kell fölemlítenem. A b. gyulai Mózés vallású hitközség méréskelten díjazott tanítóit nem szokta állandósítani, hanem minden iskolai évben ismételve határoz a megmarasztás, vagy elbocsátás felett. Ezen eljárás ma már nem állja ki a kritikát sok — itt kinem fejthető — okoknál fogva, ugyanezért, — ha az iskolai oktatás sikerét fokozni óhajtja a t. egyházközség tiszteltteljesen ajánljuk, hogy iskoláit tanszerökkel lássa el, s a tanítókat állandósítsa.

⊙ Gyulán a polgári iskolánál f. hó 1-je óta folynak a beírások. Úgy látszik, hogy újabban a vidék is érdeklődni kezd a zsenge intézet iránt.

A debreczeni kereskedői testület által fenntartott és a ministerium által segélyezett 3. osztályú kereskedelmi középiskolájában a beírások szeptember 15-ike óta folynak. Felvételmek oly növendékek, kik a gymnasium v. reáliskola négy első osztályát kellő sikerrel bevégezték; — vagy esetleg vannak is, kik az említett osztályból bizonyítványt fel nem mutathatnának ugyan, de az intézetben tanított tárgyak megértésére elég érettségnek bizonyulnak a felvételi vizsgálaton, és a 14. korévét betöltötték. Az intézetben kivétel nélkül minden tantárgy magyar nyelven tanítatik, s ez főleg a magyar ajkú vidékeknek ajánlja a hasonló szervezeti de még jó részben német tantervű budapesti kereskedelmi akadémia felett. Az ilyen a harmadik osztály is életbe lép s így tanintézetünk teljes osztályává lesz.

A kereskedelmi szaktudományok a nyelvek, a történelem és földrajz tanszékeit három rendes tanár tölti be, míg a jogi és természettudományi tárgyak előadására helybeli főrel és felső gazdasági iskola tanárait volt szerencsénk megnyerni. Az intézet harmadik osztályát bevégezt hallgatók egy éves önkénytesek lehetnek. Tandíj egész évre 40 ft mely 10 havi részletben fizethető.

Az igazgatóság.

Nyilvános számadás.

A békés-gyulai nőegyletnek f. 1875. év szept. 19-én tartott táncvizgalmáról. Bevétel. Belépti jegyekért befizetett 158 ft. Felülfizetésekből bejött 80 ft. Összesen 238 ft. A táncvizgalmat költségére kiadás 175 ft 33 kr. Marad tiszta jövedelem összesen 62 ft 67 kr, mely az egylet pénztárába helyeztetett el. — A táncvizgalmat alkalmából felülfizetéseket tettek: Gondöcs Benedek apát 10 ft, gróf Almásy Kálmán 8 ft, Oppenhaus Józsefné 8 ft, b. Bors K. 7 ft. ngs. Ferenczy Mária 5 ft, gr. Wenckheim Józsefné 4 ft, gr. Szirmayné 4 ft, Tormágy Emilia 3 ft, Horváth ezredes 3 ft, Ormos János 2 ft, Márky István 2 ft, Dobay János 2 ft, Szekér Mihály 2 ft, Erkel Rezsőné 2 ft, Friedman Ferenc 2 ft, Hoffman Mihály 2 ft, Rutkai János 2 ft. Ujfaluai Gyulán 1 ft, Br. Wenckheim János 1 ft, gr. Szapáry Péter 1 ft, ifj. gr. Szapáry István 1 ft, Ferenczy Alajosné 1 ft, Zambely Rezső 1 ft, Kiss Antal 1 ft, Bak Gusztáv 1 ft, Gallas János 1 ft, Teleszky Ferenc 1 ft, Kratochvill Gyula 1 ft, Márky Imre 1 ft, összesen 80 ft. Fogadják atisztelet résztvevők és felülfizetőket nemes áldozatkésztségükért a könyörületre szorultak nevében az egylet hálás elismerését.

Kelt Gyulán 1875 szept. 30-án.

A bálbizottság nevében:
gr. Wenckheim Józsefné
egyleti elnök.

Számadás.

A volt békésmegyei „Deákkör“ felszerelvényeinek eladásáról, a terheknek törlesztése és a feleslegnek hová fordításáról.

Bevétel:

1. Pénztári maradvány	33.39
2. Felszerelvények eladásából	1023.96
Összesen	1057.35

Kiadás:

1. Ormós János követelésére	77.4
2. Kasinós követelésére	37.64
3. Kétreblendi váltó kiegyenlítése	540.—
4. Kasinosnak vég kielégítésül	100.—
Maradvány	302.67

Ezen 302 ft 67 kr. felesleg az alább következő nyugtár igazolása szerint, a közgyűlés által elrendelt czelokra fordított. A részletes számadás alólírottán mindenkor megtekinthető.

Kelt Gyulán szeptember 22. 1875.

Kratochvill József,
mint az eladással megbízott
küldöttéggé tagja.

Nyugtár. 200. azaz kétszáz forintról oszt. ért. mely összeget a felszolt békésmegyei Deák kör a gyulai polgári iskola részére adományozván, ezt t. Kratochvill József ur mai napon kezéihez

valósággal lefizette. Kelt Gyulán szeptember 22. 1875. Ferentzy Alajos polg. iskola gondnoka.

Nyugtár. 102 ft 67. azaz Egyszáz két forint 67 król mely összeget a felszolt békésmegyei Deák kör a gyulai nőegyletnek adományozván, ezt t. Kratochvill József ur kezéből mai napon közönnettel átvetttem. Kelt Gyulán szeptember hó 22-én 1875. Ferentzy Alajosné, pénztárnok.

Ujdonságok.

— A gyulai polgári kör f. hó 10-én rendes évi közgyűlést tart melyre a tagokat tisztelettel meghívja az

elnökség.
— Nyilvános felolvasás. A békésmegyei régész-művelődés történelmi egyesület, a szarvasi dalkör szives közreműködésével folyó évi október 10-én, délután 3 órakor, Szarvason, a főgymnasium díszteremében, nyilvános felolvasással egybekötött vándor-gyűlést fog rendezni, a következő tárgyszorozattal: 1. „Honföld“, Petőfitől, — előadja a szarvasi dalkör. 2. „Elnöki megnyitó beszéd“. 3. „Krisztóffy György élet- és jellemrajza“, felolvassa a szerző — Benka Gyula tanár ur. 4. „Nemely békésmegyei muzsai- és bronzkori tárgyak ismertetése“, — előadja Haan Lajos egyleti alelnök ur. 5. „Titkári hivatalos jelentés a folyó ügyekről“. 6. „Elnöki zárószó“. 7. „Honj nek“, Györi Vilmostól, — előadja a szarvasi dalkör. Van szerencsém Szarvas városának tisztelt közönségét, a közmívelődés iránt érdeklődő lelkes honleányok és hazafiakat, ezen érdekes tartalmú gyűlésre ezennel meghívni, s a szives megjelenésre tisztelettel felkérni. Gyulán, 1875. október 1-én. Zeilínsky Mihály, egyleti titkár. Gondöcs Benedek, egyleti elnök.

— Gyula város képviselő testülete a múlt hétfőn töltte be a megüritelt egykori pénztárnoki hivatalát. A képviselőknek alig félt jelent meg, de általában nem volt a választásban köszönet, mert hogy kifejezést adjunk a közönség legnagyobb része valódi hangulatának, kénytelenek vagyunk kijelenteni, miszerint a megválasztott egyén id. Uferbach János (ki Kocsis Károly ellenében 10 szavazattöbbséggel lett megválasztva) nem sok garanciát nyújt eddig, hogy e hivatalnak megfelelően képes, s így épen nem csodálkozhat, ha megválasztása bizalmatlansággal találkozik. — Tőle függ egyébiránt hogy bebizonyítsa, miszerint csalótlak azok, kik nem épen bizalommal tekintenek megválasztására, ha t. i. működése igazolni fogja, hogy a hivatal viselésében, becsületessége tehetségével karöltve halad; mit egyébiránt a város közérdekénél fogva is öszténten kívánunk. — A gyűlés másik tárgyát képezte, a városi keresmatatási jog használatába adása, melyre nézve a gyűlés keveslén a használati összeg, az első árverést hatályon kívül helyezte. A második árverésen a használati jogot — mint legtöbbet ígérő N. Szabados Antal nyerte el 601 ft használatért.

— A szüret mint halljuk szőlőgazdáinknak elég jól fizetett, s míg kiforr az ujjor, gondolkozhadnak fiataljaink, hogy „szüret után asszonyt vigyene a házhoz.“ Kukoricza termés is igen jó, ami mérsékli a buzatermes veszteségeit. A múlt héten volt egy napig tartó jó esőnk is, mely után az idő ugyan kissé meghűvösödött, de azért kellemes őszi napok járnak.

— Örömmel hozzuk nyilvánosságra, (s ismételtén ajánljuk követésre méltó példánul megvédeni mindazon gyermekének, kit a gondviselés megfelelő vagyonnal áld meg) miszerint gróf Pongrácz János orosházi lelkész és pápai kamarás, a megyei régész-művelődéstörténelmi egyeslet alapító tagjai közé lépett. Isten éltesse a derek hazafit.

— Királyi ő felsége névnapja alkalmával, a helybeli rom. cath. nagy templomban, holnap reggel 9 órakor ünnepélyes hála istentisztelet fog tartatni.

— A múlt számunkban említett gyermek hulla mely a temetőben találtatott, mint a vizsgálat kiderítte, nem bűnos gyilkolás volt, hanem a gyermek szegény napszámos szülői, még jókor reggel kivitték a holttestet a temetőbe, hogy ott sirt ásanak neki, s így találták meg akkor, midőn a szülők onnan eltávoztak.

— A leánygyermek tanítását vezető apácák már megérkeztek Gyulára, — s az árvaházban még e héten elhelyezkednek, ha ugyan a vállalkozó akkorára, a belső berendezéssel kész leend.

— A ref. egyházban — a „clerus clerum non taxat“ fele élv alapján — ember emlékezet óta szokásban van, hogy a behívatainak stólat (esketési, keresztelési, temetési díj) nem fizetnek. Hallomásunk szerint az egyik gyulai lelkész ama kegyeletes szokást megakarja szüntetni egy gyomai tanító iránti gyűlöletből. Nem tudjuk, hogy az egyházi felsőség nem akadályozza-e meg a t. lelkész úr szándékát, de azt állítani merjük, hogy a gyűlölet sohog sem illik a krisztusi szelídséghez, melylyel — meggyőződésünk szerint — minden lelkésznek bírnia kell!

⊙ Békésen a központi kaszinó az Unterveger-

féle helyiséget a Grós J. által épített új vendéglő egyik igen alkalmas osztályával cseréli föl, saját zugi házat pedig — melyért pár év előtt körülbelül 290 ft évi hasznóbért fizettek — 1000 ft-on eladta. Sajnos hogy ily közbazgion eladására épen oly idő választott, midőn a fekvőségek ára a legnagyobb, még sajnósabb, hogy az eladás előleges hirdetés és nyilvános árverés nélkül ejtetett meg.

⊙ B.-Csabán Fábry Károly köz- és váltóüggyvéd irodáját f. évi októbertől a b.-csabai népbank 1006 sz. a. főtérén levő épületébe a város házával szemközt, — első emelet balra levő lakosztályába tette át.

⊙ Gyulán Blayer F. tánczmester f. hó 10-én táncvizgalmat rendezett a korona vendéglőben. Ez alkalommal egyuttal tanítványainak előhaladását is bemutattadja.

— Orosházán szept. hó 29-én kisérték örök nyugalomra Foltényi Ignác orosházi volt szolgabíró szépreményű fiát, Viktort. Több évig küzdött a roncsoló toroklábbal, mely élte 20-ik évében sirba vivé. Nemcsak édes atya, testvére s rokonai, — de azok is gyszólják őt, kik közelebb vagy távolabbról ismerék. Egy volt ő azon ifjak közül, kik tehetségüket nem hagyják parlagon s kik helyes irányu önképésük folytán fiatalon is szép eredményekre jogosítanak. Béke lengjen porain!

— P. Szt.-tornyán Székács József földbirtonkosnak Triznyai nevű csöszre mult héten egy kukoricza tolvajra bukkant; s gazdájához akarta bevisérni. A tolvaj azonban ellene szegült; s miután a csösznek minden örökölése haszatalan volt, dühében két lépésről rá fogta puskáját s minden tekintőre nélkül rá lött. A tolvaj azonnal össze rogyott s két órai szenvedés után meghalt. A rendőrség befogta a gyilkost.

— Kakasszéki határban pedig egy vidéki utas fosztott ki egy másik gyalogos utast, elvervén tőle 20 krját, ködmönét s egyéb ruháját. A kifosztott erről jelentést tett a rendőrségnek, mely azonnal elfogta a fosztogatót. S miután Békésmegye területére statarium van hirdetve, a fosztogató életével fog lakolni a 20 krét s ködmönért.

— A b.-szent-andrási népker. 9 évi fenállás óta évenként fizetendő 1 ft 50 kr. tagdíj mellett oly szép anyagi jöletnek örvend, miszerint jelenleg saját helyiséggel rendelkezik, s ez évben mintegy 300 ft-ba került díszes nyári mulató helyet épített s most oly építkezési átalakítás eszközölt, mely egy szóval minden igényének teljes mértékben megfelel, ezen átalakítás mintegy 180 o. é. ft költséget vett igénybe. Ez építkezés befejezése öröme október 10. aszarvasi zenekar közreműködése mellett táncvizgalmat szándékozik rendezni. A rendezőség mindent előg követni arra nézve, hogy a megjelenő vendégek teljes meglegedéssel távozzanak el s magokkal vigyék édes vissza emlékezősüket. Reméljük, hogy vidéki meghívott vendégeink szerencsésül fogják bennünket nagybecsű látogatásaikkal.

Irodalom és művészet.

Felhívás a műbarátokhoz.

A „műcsarnok“ építkezése szemlélatomást halad. Még ez évben tető alá kerül a díszes ház, mely a hazai művészetnek állandó csarnoka lesz, tanúságot teendő arról, hogy a magyar közművelődési törekvések eddig elhanyagolt ágában is immár tények és tettek váltják fel a régi panaszok és reménytelen buzditások korszakát.

Az ige testté válik; a kifizető czél megközelítése érdekében a képzőművészeti társulat, mint kezdeményező megtette azt, a mit tőle jogosan vární lehetett; megkereste és összhangzó közreműködésre indította országszerte az óhajtott siker mind meg annyi tényezőit. — Faradozásai a nehézségi anyagi viszonyok dacára nem maradtak eredmény nélkül. — Lelkes és vagyonosabb műbarátaink számos és tetemes adakozással igazoltak bizalmunkat. — A hazai művészek részéről pedig a legnemesebb erőfeszítések történtek a „műcsarnok“ javára rendezett műsorolás sikerítésére, a mi lehetővé tette, hogy 50.000 ft értékű 300 nyereményt bocsáthatott sorolás alá. — E művek jelenben a társulat tárlatában kik vannak állítva, s mindenki meggyőződhetik a nyeremények műbecséről és értékéről.

Ha van még, a kinek jóakarattal közreműködését folytatlag igénybe vonni a czél érdekében kötelességünk: úgy a hazai, miúpartól nagy közönségé az, melynek részvevő a műsorolási sorsjegyek vásárlása körül eddig nem áll az áldozatkésztség azon magaslátán, melyet egyes műező hazafiak részéről oly hálás elismeréssel tapasztalni alkalmunk volt.

A művészek által ajándékképp felajánlott művek becsértéke ugyanis az eladott sorsjegyek árával még korán sines fedezve. — Hogy e részben az óhajtott eredményt elérhessük s a művészek áldozatkésztsége karba ne menjen, még egyszer fordulunk a nagy közönséghez azon kérelemmel, hogy miután az cleve kifizető határidő rég letelt, a sorshuzás pedig hatóságí felügyelet mellett f. é. októberhó 24-én okvetlenül meg fog tartatni mind azok, kik bizonyos számú sorsjegyeket megtartottak, azok árát be kelljen sziveskedjenek; azon miúpartolok pedig, kik sorsjegyeket még nem bírnak, ilyenek vásárlása által egy közhasznú nem-

zeti intézmény sikeres létesítéséhez bár még oly csekély áldozattal hozzájárulni siessenek.

A nyeremény lehetőségén kívül kinek kinek az az öntudat lesz jutalma, hogy közművelődési érdekeink fejlesztése körül része és érdeme van.

— Az „Uj idők“ című igen kedvelté vált hetilap (havonkinti diva-t-tárzával) 39-ik (szept. 25.) száma a következő válogatott és érdekes tartalommal jelent meg: „A magyar jeunesse doré.“ Borostyáni Nándortól; „Nyár végén.“ (eredeti költemény). Dalmady Győzőtől; „Egy gyanus fürdői idény.“ (eredeti elbeszélés) Lauka Gusztávtól; „Est-szürkület“ (Heine költeménye) Aucun fordításában; „Pillanatsny igazságok“ (Vacano Emil igen szép érdekesítő elbeszélése; fordította B. Büttner Lina; „János kapitány ur elbeszélései.“ (Laboulaye „Contes bleus“ című munkájából); „A jelentéktelen ember, (Bret Harte elbeszélése Károly László fordításában. „Irodalmi, művészeti és társadalmi hírek“ — A borítékon: „T. olvasóinkhoz, Hymen, számréjtvény, betű-talány, szikrák, (mindkettő hármas jutalommal a megfejtő-előfizetők számára), a kiadóhivatal postája, a szerkesztő nyílt válasza, vegyesek.“ — Szerkesztői: Benedek Aladár. E csinos, tartalmas s a női igényeknek is megfelelő hetilap előfizetési díja egy negyedévre 2 ft 50 kr, félévre 5 ft. Féléves előfizetőknek képjutalom, stb. Előfizetheti minden vidéki postahivatalnál és hiteles könyvárusnál. Kiadói és szerkesztői hivatala: Budapest Zöldfa utca 10. sz. II. emelet 15. ajtó. — Ajánljuk elapota a műveltség figyelmébe.

Jegyzéke a b.-gyulai kir. trvszéknel 1875. október 4. s következő büntényeknek. Előadó Noggál. Október 4. 1299. Arató Mihály tolvajság. 1295. Schwarz Mór tolvajság. 1332. Pusik vagy Piczig György és társa tolvajság. Október 5. 1265. Dudás István és 6 társa tolvajság. 1338. Farkas (Boszba) István család és sikkasztás. 1425. Balla Imre és Komlódi Mihály bírói zártörés. Október 6. 1739. Kontsek Antal és 5 társa tolvajság. 1447. Szekerczés Mihály tolvajság. 1468. Csapó Pál és három társa tolvajság. 1549. Janits György és társa hivatalos hatalommal viszszaéles.

Szerkesztői üzenetek.

— Gáthalmi unak. „A völgy remetéje“ jönni fog; fogadjd üdvözlétnket!
— Orosháza B. K. Becses ígérétére számítunk.
— Békés. B... i l... e. Kiváuatod szerint.
— Békés. B... r... e. Vártuk az ígert tudósítást.

Felelős szerkesztő: Elek Lajos.

Iskolai értesítés.

Van szerencsém tudatni a n. é. szülőkkel, hogy a m. k. közoktatásügyi-ministerium által nyilvánossággal felruházott, mindkét középiskolára előkészítő fu elemi iskolát nyitok, mely tanfolyamát az 1875-ik évben kezdi meg. Ezen iskolának legfőbb feladata a tanulók kiválólag a középtanodák tantárgyainak fel-fogására alaposan előkészíteni. E czél elérésére minden szükséges taneszközzel fel van szerelve, s a paedagogiai követelményeknek is megfelelően lesz szervezve. Felveszek minden 6 évetbetöltött gyermeket 10 éves korig, kik lehetnek bentlakók, bejárókés félkosztosok. A nem magyar ajkuaknak alkalmat fogok nyujtani a magyar-nyelv könnyű elsajátítására. A beírások tartanak szeptember 25-től október 1-ig d. e. 9-től 1 óráig. Budapest, Kecskeméti utca, 7. sz. III. emelet 9. ajtó.

Vámosy Mihály,

1—2 (126.) igazgató tanár.

Lyukas fogak kiltöltésére

hatásosabb és jobb szer nincs, mint dr. Popp J. G. cs. kir. udv. fogorvos foglombéja (Bécs, Stadt, Bognergasse Nr. 2), mely mindenki maga egész könyven és fájddal nélkül a lyukas fogba illesztheti, mely aztán szilárdul a fogmaradékkal és foghússal összeforrva, a fog tovább romlását megátalja s a fájdalom megszűnteti. (2) 19—20

Anatherin-szájviz

Dr. Popp J. G. cs. kir. udv. fogorvosától. Bécsben, Stadt Bognergasse Nr. 2.

— Ezen készítmény a fehélet frisséget és tisztaságot fenntartja, azonkívül a fogaknak hó fehérséget kölcsönöz, azok romlását megakadályozza és a foghúst erősíti.

Anatherin-fogpasta

Dr. Popp J. G. cs. kir. udv. fogorvos Bécsben. Ezen készítmény a fehélet frisséget és tisztaságot fenntartja, azonkívül a fogaknak hó fehérséget kölcsönöz, azok romlását megakadályozza és a foghúst erősíti.

Dr. Popp J. G. növény-fogpora.

A fogakat oly szépen tisztítja, hogy annak naponkénti használatá által nemcsak a közönséges fogkó eltávolítottik, hanem a fogak zománca és fennsága is mindinkább tökéletesbül.

RAKTÁRAK: Gyulán: Orley István és Winkler Ferencz gyógyszerészeknél. Békésen: Benedikty József gyógyszerésznél. Csabán: Varsigh Béla gyógyszerésznél. Simándon: Csiky M. gyógyszerésznél. Orosházán: Medveczy H. gyógyszerésznél. Pankótán: Tani C. gyógyszerésznél. Mező-Bereyben: Narcisz János gyógyszerésznél. Gyulán: Szmétán Fülöp fűszerkereskedésben.

